

גנזי המלך

ארבע נופות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

345

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"אָדָם כִּי יִקְרִיב מִפֶּס קָרְבָן לַה'... מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן"

טעם הקרבנות

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

ליראת שמים ועוסק בתורה'. עכ"ל כל זה הוא מלבד חוקי הקרבן וטעמיו ופעולתו בגזירת מלך עד ל'כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים' ('יבמות' ז.). ומזה נבין מה שנראה במחלוקת הרמב"ם והרמב"ן ז"ל בטעמי הקרבן; שהרמב"ם כתב ב'מורה נבוכים' ('ח"ג ל"ב מ"ו); שתכלית הקרבנות הוא להרחיק את ישראל מעבודה זרה. והרמב"ן ('ויקרא' א ט) הקשה עליו; שהרי הבל ונח הקריבו קרבנם לפני שהיה בעולם שמץ עבודה זרה כלל.

ויש לומר; שאלו ואלו דברי אלקים חיים! שבודאי גנוזים בקרבן רזים עילאיים ומעיקרו לא נתקן כנגד העבודה זרה. ואדרבה קיום העבודה זרה בעולם מפריע לענינו. וכמו שאמרו במדרש ('ויקרא רבה' ז') עה"פ; "וְעִקְבָהּ לַה' מִנְחַת יְהוֹנָדָה וַיְרוּשָׁלַם פִּימִי עוֹלָם וְכַשְׁנִים קַדְמֵינֵיזוֹת" ('מלאכי' ג ד), זה קרבנם של נח ושל הבל, שלא היתה עבודת כוכבים בימיהם'.

אבל משום סוד הקרבן ורוממות ענינו, היה מן הראוי שרק הכהן הגדול העומד לפני ה', הוא שיקריב וכל ישראל

המשך בעמ' 2 <<<

ראוי לקריבה זו. וראה מה שכתבו תוס' ('ב"ב' כא. ד"ה; "פי מציון תצא תוכה" ('ישעיה' ב ג), 'לפי שהיה רואה קדושה גדולה וכהנים עוסקים בעבודה, היה מכוון לבו יותר ליראת שמים וללמוד תורה'. כדדרשינן בספרי; "למען תלמד לְיִרְאָה" ('דברים' יד כג), גדול מעשר שני שמביא לידי תלמוד. לפי שהיה עומד בירושלים עד שיאכל מעשר שני שלו והיה רואה שכולם עוסקים במלאכת שמים ובעבודה, היה גם הוא מכוון

את פרשיות הקרבנות, אנו לומדים בתוך סדר 'קדשים', המון הלכות רבות ועמוקות; "תְּקַמֵּת" ('ישעיה' לג), זה סדר קדשים' ('שבת' לא.) והן גזירות מלך בכל פרטי דיני הקרבת הקרבנות. אבל המתבונן בדבר יראה, שכל אלו ההלכות נאמרו עבור הכהנים המקריבים בבית המקדש, הם החייבים להזהר בששת הדברים שהזבח נזבח עבורם; בקבלת הדם, הולכתו וזריקתו, הפשטתו והקרבת אימוריו, מנחתו ונסכיו ובגדרי מום והציצה מקום וזמן.

אבל הבעלים מקריבי הקרבן, עליהם רק שיקריבוהו פתח אהל מועד לפני ה'. ויש מצות סמיכה, שיסמכו ידיהם על הקרבן ויתווודו, או יאמרו שירות ותשבחות. ולאחר מכן יעמדו בעזרת ישראל עד שיקריבו הכהנים את הקרבן. הרי שלגבי הבעלים עיקר הבאת הקרבן הוא להתקרב על ידו לפני ה' ולעמוד בבית המקדש.

העליה לבית המקדש צריכה טהרה מכל הטומאות ונוסף על כך 'אין אדם נכנס לעזרה אפילו טהור, עד שיטבול' ('יומא' ל.). הכנה והכשרה גדולה יש לו להמקריב קרבן לקבל עליו עד שיהיה

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בבאר יעקב

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה המלך דברים הטעונים גניזה

»»» המשך מעמ' 1

יעמדו מרחוק ויתבוננו במעשיו. כמו ביום הכפורים שכל ישראל מתבוננים במעשיו של הכהן הגדול והתבוננות זו מצוה היא ('יומא' סח): **'ובשעה שהוא מזכיר את השם בקדושה ובטהרה כולם משתחווים להשי"ת'** ('יומא' סו). ובעליה לרגל **'היו שואבין רוח הקדש'**, שהיתה מספיקה עבורם עד לרגל הבא ('בר"ר' ע ח).

זאת היא הצורה העליינה של הקרבת הקרבן בידי הבאים בסוד ה' שנבחרו לשרתו. אבל שההמונים יהיו רשאים להקריב קרבנות, לכאורה אין זה ראוי, שהרי הם אינם עומדים על סודם. והרגש לקרבנות נעשה אצלם קל ועלולים הם לחשוב שיש למקדש צורך כביכול בקרבנותיהם וכאילו צורך גבוה הם, **שעל זה מתריע הכתוב: "לְמַה לִּי רֵב זִבְחֵיכֶם יֹאמַר ה'?"** ('ישעיה' א יא) ומדוע הרשתה התורה להמונים להקריב קרבנות? **על כך עונה הרמב"ם**; שמוטב לתת ביד כל אחד את האפשרות להקריבה, כדי להרגיל את ההמונים לבוא לפני ה' ולהתקרב אליו ולזכות לטהרה ולקדושה החופפים על משכן ה' ויחד עם זה יתרחקו מע"ז.

נמצאנו למדים; ששני דינים הם בקרבן; סודו ורום ענינו מתקיימים ע"י המקריב בדוקא. וכקרבן אדם הראשון והבל ונח. והקריבה לפני ה' לכך מסוגל ביחוד בית הבחירה. **וכמ"ש**; ('ב"ב"ר' ע) **"וְהָיָה כָּאֵר פְּשָׁה"** ('בראשית' כט ב) **זו ציון. "וְנִאֲסַפוּ שְׁמֵיהּ כָּל הַעֲדָרִים"** ('בראשית' כט ג) **בג' רגלים. "וְהִשְׁקוּ אֶת הַצֵּאֵן"** (שם כט) **ששואבין משם רוח הקודש'**. ע"ש. **ואמרו חז"ל; 'תפלות; במקום קרבנות תקנום'** ('ברכות' כו:). **ואיכא דאמר שם; 'אבות תקנום'**. אלו ואלו דברי אלקים חיים, שבודאי אבות תקנו תפלה ('תענית' ב). **'ואברהם עודנו עומד לפני ה'** וכמו שנפסק ב'שלחן ערוך' ('או"ח צח סא); שהמתפלל יחשוב כאלו שכינה כנגדו. וכך היו עושים חסידים ואנשי מעשה שהיו מתבודדים ומכוונים בתפלתם, עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמיות ולהתגברות כח השכלי, עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה. והתפלה חוברה על ידי ק"כ זקנים ומהם כמה נביאים וגלמו בה את צפונות הכוונות בעמקות נוראה. ('נפש החיים' ב י).

ועם כל זה הרי התפלה חובה היא על כל אחד ואחד, ההמונים והחכמים שוים בתפלתם. והתפלה נעשתה כל כך מלומדה עד שאפילו לחכם קשה להשתחרר ממלומדה זו והכל מתפללים. אלא, כמו בקרבנות כך גם בתפלה יש ב' החלקים;

חלק רוממותה וסודותיה שעל זה אמרו ז"ל; **ש'התפלה היא מהדברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזוללים בהם'** ('ברכות' ו). **והחלק השני הוא**; העמידה לפני ה', שהוא כמו מקריב הקרבן הבא לבית המקדש ומביא את קרבנו ואינו יודע מאומה מהעבודות וענינן.

ודאי שהמתפלל בכונת סודות התפלה הרי זה משובח. והיודע פירוש המילות ודאי חייב לכוון בכל מלה ומלה. אבל גם מי שאינו יודע כלל את פירוש המילות חייב להתפלל. אבל עיקר הכונה בעצם התפלה **כתב הרמב"ם** ('פ"ד מהלכות תפלה' טז);

'ויראה עצמו כאלו הוא עומד לפני השכינה' שהיא העמידה לפני ה' ולא פירוש המילות. ודבר זה למדו אנשי כנסת הגדולה מענין הקרבנות, שכדאי לתקן נוסחאות התפלה וסדרה דבר יום ביומו ולחייב בה את כולם, כדי לזכותם בהתקרבות לפני ה' ובדבקות בו, אע"ג שתעשה ע"כ מלומדה.

הרמב"ם כתב ('פ"ה הלכה י); **'המתפלל כורע חמש כריעות בכל תפלה ותפלה בברכה ראשונה בתחלה ובסוף ובהודיה בתחלה ובסוף וכשגומר התפלה כורע ופוסע שלש פסיעות לאחוריו'** שיש בתפלה ה' כריעות והשתחויה אחת שהיא נפילת אפים. אנחנו כורעים באבות ובמודים תחילה וסוף. והמדקדקים יודעים מהכריעה החמישית בעת הפסיעה לאחוריו. ונופלים בנפילת אפים כנוסח התפלה. מורגלים או שיש קטעים שנאמרים מיושב, יש מעומד, יש בכריעה ויש בנפילת אפים, אין או שמים אל לבנו שהכריעה וההשתחואה מן העיקרים שבעבודת ה' במקדש והואיל והתפלה עיקרה עמידה לפני ה', הרי הכריעה היא ככריעה שבמקדש והפסיעות לאחור הן; **'משל לתלמיד הנפטר מרבוי'** ('יומא' נג:). וההשתחואה לבסוף, היא; **'כעבד שנוטל פרס מרבו וחוזר לאחוריו ומשתחוה'** ('ב"ב כה). וההשתחואה היא עיקר בעבודת ה' במקדש, שהיו הכהנים נכנסים ומשתחווים ויוצאים **'והשתחוה ויצא נכנסו אחיו הכהנים השתחוה ויצאו'** ('תמיד' לג:).

ואם כן חובה עלינו לשים אל לבנו, שאף כי טרם זכינו להתעלות לרום עניני התפלה, שהם מהדברים העומדים ברומו של עולם והיא נחלת היחידים, נעמול להשריש בנפשנו את העמידה לפני ה' וקרבת אלקים שבתפלה, שבגללם תקנוה לחובה לכל והם באמת חובה לכל ומעכבים הם בתפלה ואדרבה הן אמרו ('ברכות' לב:); **'גדולה תפלה יותר מן**

הקרבנות' **'פי קסד קפצתי ולא זבח. ונדעת אלקים, מעלות'** (הושע ו). ('לקט שיחות מוסר').

"וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשפית מלח ברית אלקיך" ('ויקרא' ב יג)

איתא ב'מנחות'; 'יכול תבינהו? ת"ל; "תמלח" מכל מקום. ופירש"י; 'יכול יתן מלח הרבה שיתן טעם בבשר כמו בינה באדם? עכ"ל. הנה חזינן כאן, ההבדל בין דורות הראשונים לדורות האחרונים; בזמן חז"ל היה כח הבינה מפורסם יותר מטעם המלח, עד שכשרצו חז"ל לקרב אל השכל להבין מה נקרא מלח הרבה, המשילו זה כמו בינה באדם. שמע מינה; שמתל בינה באדם היה מפורסם לריבוי, כי לא היה שכיח שיהיה אצל האדם בינה מעט. וגם אם היו נמצאים כאלה, היו מיעוטא דמיעוטא ועל פי רוב היו רובם ככולם בבחינת בינה הרבה.

מי שיש לו בינה הרבה בודאי ישים כל עמלו ומבטו בדברים אשר נברא בעבורם וזוכה לראות בחוש מה שאצלנו הוא בגדר שמיעה. וכל הדברים אשר אנו רואים בחושינו מצד השתקענותנו בהם יומם ולילה, היו אצלם בגדר שמיעה. ועל כן היה אצלם יותר מורגש טעם הבינה מטעם המלח. אבל אצלנו להיפוך; כשאנו רוצין לאמר לפעמים על דבר שחסר בו טעם, אנו ממליצים לאמר, שחסר בו מלח. וזה ההבדל מדורות של דורותינו הראשונים, שמרוב הרגשתם במעלות השכליות, נתקיים בהם: **'מלֵאָה הָאֲרֶזֶן דַּעָה אֶת ה'"** ('ישעיה' יא ט) והיו מוכרחים חז"ל לאמר; **'יכול תבינהו?'** כדי להבין את המכוון **'יכול יתן מלח הרבה?'**

מבהיל הרעיון עד כמה ירדנו פלאים בבחינת ההרגשה. וכן בענין הרגשת חובת אדם בעולמו, שאמרו חז"ל; **'תלֵנָה מִן הָאֲדָם, תלֵנָה מִן הַמְּקוֹם בְּרוּחַ הַיּוֹא'** ('משנה אבות' פרק ב).

ולכאורה איפכא הוה ליה למימר; **'הלוח מן המקום, כלוח מן האדם'**. כי הרגשת האדם בפרעון חובות בני אדם, גדולה מהרגשתו לפרוע חובתו למקום, כי לא רבים יחכמו להרגיש שכל מה שהאדם נהנה מן העוה"ז, הכל נכתב בפנקס כמו בפונדק, ברמה גבוהה.

מזה אנו רואין שאצל דורות הראשונים היה להיפך, כי הרגשתם בפרעון חובות אדם למקום, היתה גדולה בהרגשה, עד שמדמים **'תלֵנָה מִן הָאֲדָם, תלֵנָה מִן הַמְּקוֹם בְּרוּחַ הַיּוֹא'**, מזה אנו רואים כמה לקינו בתמהון לבב, בהרגשת חובות אדם בעולמו. ('חיי המוסר' ח"ב) ■

כבוד

הרגיש בזה ותחת הכבוד שציפה היה אכול צער ובפרט בראותו באיזו יראת כבוד והערצה התיחסו אותם בחורים ל'חפץ חיים'. ניגש אותו ת"ח אל ה'חפץ חיים' ותינה לפניו את צערו; "הרי שנינו, אני ואתה תלמידי חכמים, אינני מבין בכל מקום שאני הולך אני נוחל בזיונות תחת כבוד. ואילו אתה, כולם יכבדוך ויעריצוך". השיב לו ה'חפץ חיים' בנועם שפתי; "חז"ל אמרו; 'כל המחזור אחר הגדולה, גדולה בורחת ממנו וכל הבורח מן הגדולה, גדולה מחזרת אחריו' (של"ה פרשת 'עקב' 'תורה אור'). וצריך ביאור מהי כונת המילה 'כל'? ויש לפרש דלא רק באיש הראוי באמת לכבוד מחמת גדולתו ומרוב ענוה בורח מזה. שם בודאי הכבוד רודף אחריו. אלא החידוש והריבוי הוא; 'כל הבורח מן הגדולה', אפי' אדם שאין ראוי לכבוד ואין מגיעה הגדולה, אם נמצאת בידו מידה זו שאינו חפץ בגדולה ובורח ממנה, גדולה מחזרת אחריו. וכן ההיפך; 'כל המחזור אחר הגדולה', לא רק מי שאין הגדולה מגיעה לו ורודף אחריה שאינו משיגה, אלא אף מי שראוי לגדולה מצד גדולתו ומעשיו, אם מחזר הוא אחריה ומשתוקק לה, גם ממנו היא בורחת ואינו משיגה". וסיים ה'חפץ חיים'; "שאלת מה ההבדל ביני לבינך? הא לך ההבדל; אתה מצד ידיעותך בתורה ראוי לגדולה וכבוד, אך דא עקא, מפני שהנך במחילה, מחזר אחריהם, אינך משיגם. אך אני הקטן, שמצד חכמתי בתורה ומעשי אינני שוה, אך זאת בי, הנני מטבעי שונא את הכבוד והפרסום, הכבוד רודף אחרי למרות רצוני!". ■

למושל ולא שמו לב למלך ההולך איתו. נקל אפוא לשער, כמה בוש ונכלם היה המושל מן הכבוד הזה, בידעו כי המלך אשר לו מגיע בעצם כל הכבוד, הולך איתו. רגש בוושה כזה צריך להרגיש כל אדם, בידעו כי כל הכבוד יאה רק להשי"ת, שהולך איתו ומחונן אותו במעלות הללו שבגללן הוא זוכה לכבוד. (מובא ב'מענינה של תורה')

איש אחד בא לפני ר' בונים מפשיסטה ושאל אותו; "הנה תמיד בורח אני מן הכבוד ואעפ"כ אין הכבוד רודף אחרי, היכן אפוא האמת שבדברי חכמנו?" **השיב לו ר' בונים:** "מתוך שאלתך משמע, שבשעה שאתה בורח מן הכבוד הרי אתה פונה מדי פעם לאחור, לראות אם הכבוד רודף אחרך. ממילא כשהכבוד רואה שאתה פונה אליו, הריהו סבור שאתה מתכוין לרדוף אחריו ומיד הוא מפנה הוא עורף ובורח מפניך". הכונה שבדבר היא, שהוא בורח במתכוין מן הכבוד כדי שהכבוד ירדוף אחריו. **כלומר;** הוא משים עצמו ענו כדי שיזכה ע"י כך לכבוד יתר, ובוזה כשלעצמו הריהו רודף אחר הכבוד.

בספר 'לענויים יתן חן' (עמ' תט) מובא בשם השמ"ש זצ"ל; מעשה בת"ח אחד ששהה בישיבת ראדין והיה נכנס בשיחות דברי תורה עם הבחורים. הלה בהיותו אוהב כבוד, היה מקפיד על כבודו ושאר שיפארו חידושי וישבחוהו, משום כך נפל ערכו בעיני הבחורים ונהפוך הוא, היו מקילים בכבודו, הוא

חז"ל אמרו: "כל מי שרודף אחר שררה, שררה בורחת ממנו. וכל מי שבורח משררה, שררה רודפת אחריו". (מדרש תנחומא). ולפי שהיה משה ענו ובורח מן הכבוד, רדף אחריו הכבוד והשי"ת קרא רק אליו לבוא לאהל מועד. **ויש מקום לשאול;** מפני מה מגיע לבורח מן הכבוד שהכבוד ירדוף אחריו, הרי אם איננו רוצה בכבוד, למה יוטל עליו הכבוד כמעמסה? **ברם אומר ה'שפת אמת';** ה'בורח מן הכבוד' האמיתי, הוא זה שנוטל את הכבוד שנחלק לו ומרימו אל השי"ת, שהוא הוא 'מלך הכבוד' האמיתי. כי מתבונן הוא בדבר ומבין, שבכבוד הזה אין מתכונים אליו כי אם למעלותיו שנתן לו השי"ת וממילא אין הכבוד מגיע לו כי אם להשי"ת. ולפיכך 'הכבוד רודף אחריו', משום שאם יש בכחו להעלות את הכבוד ולהחזירו אל שורשו, משתוקק אפוא הכבוד שימשיך לתקנו גם להבא.

הרבי מריז"ין היה אומר; כי נבצר ממנו להבין כיצד יכול אדם להתפעל מן הכבוד. והלא דין הוא שלא ימצא מקום לעצמו מחמת הבושה. **והוא הסביר זאת ע"פ משל;** מלך של מדינה גדולה מינה פעם מושל על עיר שדה אחת והיו כל בני העיר חולקים לו כבוד גדול. יום אחד, בא המלך לאותה העיר, כדי לראות כיצד מנהל המושל את עניניו. המלך היה מחופש כאדם פשוט ורק המושל, שסייר יחד איתו את העיר, ידע את זהותו האמיתית. והנה כאשר עבר המושל עם בן לווייתו האלמוני על פני רחובות העיר, חלקו בני העיר כבוד רב

ערבות

יחיד, בחוטא עצמו אשר בא לשוב מחטאו ולהתכפר בקרבן, מ"מ כאשר הקרבן כבר הוקרב, נקט לשון רבים. לאחר שהוקרב הקרבן הושפע שפע רב בכל העולמות וכל הקהל נטהר. **למדנו מכאן;** שכאשר אדם מישראל חוטא הרי הוא מביא רעה על כל ישראל ואין הוא יכול לטעון כנגד הבאים למונעו מן העבירה, **'לאו בעל דברים דידי את'.** ישראל כולם יושבים בתוך ספינה אחת, שטף המים עתיד לבוא על כולם ח"ו, בין על החוטא ובין על מי שלא חטא. ■

כך הן ישראל, אחד מהן חוטא וכולן מרגישים. תני רשב"י; "משל לבני אדם שהיו יושבין בספינה, נטל אחד מהן מקדת והתחיל קודח תחתיו. אמרו לו חבריו; **'מה אתה יושב ועושה? אמר להם; 'מה אכפת לכם, לא תחתי אני קודח? אמרו לו; 'שהמים עולין ומציפין עלינו את הספינה' "** (מ"ר ד'ו). נמצא לפי"ז שכאשר החוטא זוכה להקריב קרבנו ולתקן את מה שפגם במעשיו הרעים, כל הצבור מתעלה עמו והפגם שדבק בהם לפני כן ע"י חטאו סר מהם. לכן אף שפתח הכתוב בלשון

"אדם פי נקריב מקם קרבן לה' מן הקהלה מן הקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם" (ויקרא' א ב) פתח בלשון יחיד וסיים בלשון רבים. **אומר הגר"מ שטרנבוך שליט"א בספרו 'טעם ודעת';** שכאשר אדם חוטא, לא לעצמו בלבד מזיק, אלא גם לכלל הצבור. **יסוד זה מובאר במדרש בפרשתנו וזה לשונו;** **"שֶׁה פְּזוּכָה יִשְׂרָאֵל"** ('ירמיה' נ), **נמשלו ישראל לשה; מה שה הזזה לוקה על ראשו או בא' מאבריו וכל אבריו מרגישים,**

"וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה"

אלף זעירא

"וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה" (ויקרא' א א)

האלף הזעירא ב"וִיקְרָא" באה לרמז, כי אין למוד התורה מתקיים, אלא אצל אדם שמקטין עצמו ונוהג בענוה. 'אלף', כלומר; למוד תורה ('וַאֲצַלְפָּה חֻקְמָה') מתקיים רק אצל 'זעירא', מי שזעיר בעיני עצמו. כדרך שמובא ב'ילקוט', שלפיכך זכה משה רבנו לקריאה זו; 'וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה', משום שהיה ענו ובורח מן הכבוד, באמרו; "לא איש דברים אֲנִי" ('שמות' ד י). ('מענינה של תורה')

הרבי ר' בונים מפשיסחא היה אומר על ה'אלף זעירא', כי משה רבנו לא נתפעל כלל מכל ההשגות העליונות שהשיג, אלא נשאר שפל רוח בעיני עצמו, בדומה לאדם פשוט שעומד על גג גבוה, אשר לא יעלה על דעתו כלל להתגאות בזה שהוא גבוה, שכן הוא יודע יפה כי מכח גופו אינו גבוה כלל ורק הגג מגביה אותו. כך גם משה רבנו, אף כי ידע את רום דרגתו, היה סבור תמיד כי המעלות אינן משל עצמו כלל, אלא הקב"ה העניקן לו. ולפיכך לא נכנס מעצמו לאהל מועד עד שנקרא לשם. 'מכאן אמרו תלמיד חכם שאין בו דעה, נבלה טובה הימנו'. ('ילקוט שמעוני' רמז תכט)

במדרש מסופר מעשה; ב'טבח בצפורי שהיה מאכיל לישראל נבלות וטרפות ופעם אחת שתה יין בערב שבת ועלה לגג ונפל ומת. והיו הכלבים מלקקים את דמו. באו ושאלו לר' חנינא; "מהו להוציאנו מן הכלבים?" אמר להם; "הניחו להם לכלבים, שמשלהם הם אוכלים. הרי נאמר בתורה; 'וּבָשָׂר בְּשֵׂדָה טָרְפָה לֹא תֹאכְלוּ לְקִלְבַּי תִּשְׁלַכְוּ אֹתוֹ' ('שמות' כב ל). וזה היה גוזל את הכלבים ומאכיל את ישראל, לפיכך הם נפרעים ממנו עכשיו". לפיכך; 'תלמיד חכם שאין בו דעה', כלומר; שאיננו יודע לפסוק הלכה כראוי ואעפ"כ הריהו עונה לשאלות ומתיר איסורים וגורם ע"י כך שיאכלו בני אדם נבלות וטרפות, הרי ממילא; 'נבלה טובה הימנו'. שכן הנבלה נאכלת על ידו בפי בני אדם. ואילו הוא גופו נאכל בפי הכלבים. ('לב האר"י מובא ב'מענינה של תורה')

בעל ה'נודע ביהודה' ר' יחזקאל לנדא זצ"ל הסביר מדרש זה; שתלמיד חכם שאין בו דעת אלוקים, היינו יראת

שמים ויראת חטא. עליו אמרו חכמים; כי 'נבלה טובה הימנו', שכן הבריות יודעים להתרחק מנבלה ונמנעים מלהטמא במגעו ובמשא. ואילו תלמיד חכם שאין בו יראת שמים, שתוכו מלא כפירה וברו מלא תורה, מסוכן לבריות, שאינם יודעים להישמר מפניו ועלולים חלילה, להילכד במצודתו הפרוסה.

"אֲדָם פִּי יִקְרִיב מִמֶּם קִרְבָּן לֵה" (ויקרא' א ב)

מה שהאדם מקריב מגופו, שיש לו הכנעה ולב נשבר, הוא הוא הקרבן האמיתי. אם הקרבן אינו מלווה בתשובה ובהכנעה, אין השי"ת חפץ בו. "אֲדָם פִּי יִקְרִיב מִמֶּם", אם מקריב הוא ממנו, מן ה'אני' שלו, אזי הרי זה "קִרְבָּן לֵה". ('ספורנו') הרמב"ן אומר; כי ענינו של קרבן הוא, שכאשר יראה אדם כיצד זורקים את דם הבהמה ושורפים את אבריה, יחשוב בלבו כי מן הדין ראוי היה הוא עצמו שיעשה לו כך בגלל חטאיו, אך חסד הוא מאת השי"ת שהוא מקבל את הבהמה בתור כפרה תחתיו. זהו שאמר הכתוב; "אֲדָם פִּי יִקְרִיב מִמֶּם" לאמיתו של דבר ראוי היה הקרבן להיות "מִמֶּם", מן האדם גופו, אלא "קִרְבָּן לֵה" מן ה'הקמה", חסד עושה השי"ת עם האדם ואיננו דורש זאת ממנו, אלא שיקריב בהמה תחתיו. ('אלשיך')

לכאורה ראוי היה יותר לומר; "אֲדָם פִּי יִקְרִיב מִמֶּם קִרְבָּן לֵה"? ברם; הכתוב רמז בזה, כי כשאדם רוצה לקרב עצמו לעבודת השם, עליו להקריב את כל ישותו ולבטל את כל חושיו ורגשותיו מפני השי"ת. כל זמן שהאדם נותן את דעתו על ה'אני' א"א לו להתקרב אל הקדושה, אם מקריב אדם את ה"מִמֶּם", אזי הריהו "קִרְבָּן לֵה". ('אזור אליהו')

"יִקְרִיב אֹתוֹ לְרִצְוֹ לִפְנֵי ה'" (ויקרא' א ג)

אם יש את נפשו של אדם 'לשחוט' את היצה"ר ולנצחו, עליו בעיקר להתגבר על 'שלוש תאוות'; תאות אכילה, תאות נשים

ותאוות ממון. לפי שהללו הן שורש כל הנטיות הרעות באדם. "יִקְרָה", מרמז על תאוות נשים. "מִזְבַּח", על תאוות האכילה ('שולחן דומה למזבח'). ו"צִפְנָה", על תאוות הממון. ("מִצְפּוֹן זָהָב יָאֲתָה"). לכשמנצחים את היצה"ר בשלושת העינים הללו, אזי מגיעים למדרגה של "לִפְנֵי ה'". ('חשבה לטובה')

"אם הפהו המשיט יחטא לאשמת העם" (ויקרא' ד ג)

מי שמוחזק לאדם גדול, או למנהיג, חייב לנהוג משנה זהירות לבל ישל בחטא ואפילו בשוגג, שכן ההמון הפשוט מחפש רק אחרי תירוץ כלשהו להיתלות בו ועל יסוד שוגג שלו הריהם עוברים עבירות במזיד. "אם הפהו המשיט יחטא" בשוגג, הרי זה גורם "לאשמת העם", לפי שההמון הפשוט מרשה לעצמו על סמך זה לעשות אשמות במזיד. (הגאון מהר"י מליסא)

תרגום יונתן אומר על הפסוק הזה; 'למקרב קרבן חובת עמיה דלא כהלכתא'. ויש להבין; מה פירושו של דברים אלו? ברם; לאמיתו של דבר, פלא הוא. כיצד יתכן שהכהן הגדול יבוא לידי טעות בדבר הלכה? ועוד יגרום לכך שאחרים יעברו על איסור ע"פ פסק דינו, והלא נאמר; "כִּגְלִי חֲסִידֵי יִשְׁמְרוּ" ('שמואל' א ב) שהשי"ת מונע טעויות מן הצדיקים! אלא, חזקה על כה"ג זה שלא הקריב כהלכה את קרבנות הצבור ביוה"כ, שהרי את דם הקרבנות הללו הריהו זורק לפני ולפנים בקדשי הקדשים, במקום שאין איש יכול לראותו, לפיכך; מענישים אותו שיהא נכשל בהוראה מוטעית ויתחייב להביא קרבן, שאז יתגלה לעיני הכל כי לא עשה כהלכה את עבודתו ביוה"כ. כדרך שאמרו חז"ל על הפס'; "אם יסתר איש במסתרים וְאָנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה' ("ירמיה' כג כד), 'אם יטמין אדם עצמו, אני מראהו לבריות'. שאם עושה אדם עוול בסתר, השי"ת מגלהו לעיני הכל. לפיכך מפרש 'תרגום יונתן' את דברי הכתוב; "לְאֲשַׁמַּת הָעָם", שכשלונו של הכה"ג נובע מזה שהוא הזניח פעם את אשמת העם ולא הקריב

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

את הקרבן כהלכה. ('משך חכמה')

"אֲשֶׁר נָשִׂיא יִחְטָא" (ויקרא' ד כב)

לא נאמר 'אם נשיא יחטא' אלא, 'אֲשֶׁר נָשִׂיא יִחְטָא', לפי שזה שכיח מאד וכמעט ודאי הוא הדבר שנשיא יחטא, מכיון שבגלל הממשלה הנתונה בידו, הריהו בא לכלל יהירות ומזה לכלל חטא ('זוהר').

דבר זה אמר ר' נטע זצ"ל מחלב; מרומז בר"ת של; **"אֲשֶׁר נָשִׂיא יִחְטָא"**, שהם 'אני'. חטאו של הנשיא נובע מזה שהוא בא לכלל יהירות ואומר; **"אָנִי נֶאֱפְסִי עוֹד"** ('ישעיה' מז). ('מעינה של תורה')

"וְנִפְשׁ פִּי תִחְטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אֵלֶּה"
וְהוּא עַד אוֹ קָרָה אוֹ יָדַע אִם לֹא יִגִּיד
וְנָשָׂא עוֹנוֹ" (ויקרא' ה א)

"וְנִפְשׁ פִּי תִחְטָא", אם הנפש לא תמלא אחר יעודה ושליחותה. **"וְשָׁמְעָה קוֹל אֵלֶּה"**, למרות ששמעה את השבועה אשר השביעה בשמים, לפני שהורידה לעוה"ז; **"תִּהְיֶי צַדִּיק וְאֵל תִּהְיֶי רִשָּׁע"** ('בדה' ל). **"וְהוּא עַד"** והרי משימתו של אדם מישאל היא, להיות עד למלכות שמים, ככתוב; **"אֲתָם עֲדֵי"** ('ישעיה' מג). **"אוֹ קָרָה אוֹ יָדַע"**, הרי הוא ראה במעמד הר סיני ויודע הוא זאת, ככתוב; **"אֲתָה קָרָאת לְדַעַת פִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים אֲיֵן עוֹד מְלַבְדּוֹ"** ('דברים' ד). **"אם לוא יגיד"**, אם לא יפרסם את עדותו בעולם ע"י מעשיו והליכותיו, אזי **"וְנָשָׂא עוֹנוֹ"**, יתחייב לשאת באחריות לגבי העון

הזה. ('מעינה של תורה')

המלה **"לוא"** נכתבה כאן גם עם 'ו' והיא יכולה להתפרש בשני מובנים; גם כ'לא' וגם כ'לו'. המילים **"וְנָשָׂא עוֹנוֹ"** עלולות אף הן להתפרש בשני מובנים; או שהאדם עצמו ישא את עונו, או שהש"ת ישא את עון האדם ויסלח לו. **והנה חכמנו אמרו;** כי כל המתודה על חטאיו הקב"ה מוחל לו. **"וּמִוֹדָה נְעֻבָּה יִרְחַם"** ('משלי' כח)

ואילו מי שאינו רוצה להתוודות, עליו אמר הכתוב; **"מִכֶּסֶה פְּשָׁעָיו לֹא יִצְלִיחַ"** ('משלי' כח). זוהי אפוא הכונה הכפולה בפסוק; **"אם לוא יגיד"**, אם לא יתודה על חטאיו, הרי **"וְנָשָׂא עוֹנוֹ"**, ישא על עצמו את משא עונו. אבל אם 'לו יגיד', שיתוודה לפני הש"ת ויכיר בחטאו, הרי **"וְנָשָׂא עוֹנוֹ"**, ישא הש"ת את עונו ונסלח לו. ■ ('מעינה של תורה')

שופר-בריאות בריאות חובה לכל המשפחה

כ - 45 ₪
למשפחה

* זוג הורים + ילדים
עד גיל 22 ללא הגבלה

חברת שופר ניוז פועלת באופן שוטף למען שיפור רווחת הציבור.

בחודשים האחרונים הושקעו מאמצים במציאת תשובה ביטוחית הולמת לצרכי הציבור בביטוח בריאות. חוק ביטוח הבריאות הממלכתי וכן הביטוחים המשלימים של קופות החולים משאירים חלל המאלץ רבים מאיתנו לחפש ביטוח רפואי נוסף, המכסה גם השתלות ותרופות שאינן בסל הבריאות. **חברת שופר ניוז**, בליווי מומחים מתחום הביטוח, ריכזה ובדקה הצעות של מספר חברות ביטוח מהמובילות בשוק ולאחר מו"מ בחרה וקיבלה תנאים מועדפים הן ברמת הכיסוי והן ברמת התעריפים באמצעות סוכנות הביטוח **שיר שי סוכנות לביטוח**.

הפוליסה תכלול את הפרטים הבאים:

- תרופות שאינן בסל הבריאות, מצילות ומאריכות חיים – 1,000,000 ₪ מתמלא מדי 3 שנים.
- השתלות ללא תקרה בהסדרים של חברת הביטוח לחילופין \$50,000 להשתלה שבוצעה ללא מעורבות החברה.
- טיפולים מיוחדים בחו"ל ללא תקרה.
- הביטוח מכסה גם במקרה שהסיבה הינה תאונות דרכים, תאונות עבודה או אירוע טרור.
- ביקור רופא 24 שעות ביממה בהשתתפות עצמית בסך 25 ₪.

- ניתנת אפשרות להרחיב את בסיס הפוליסה ולהוסיף:
- כיסוי לניתוחים, כיסוי למחלות קשות, ייעוץ מומחה, כיסוי למקרה מצב סיעודי ועוד...
- רשאים להצטרף לתוכנית קרובי משפחת החבר מדרגה ראשונה.

לרכישת הביטוח למשפחה + הרחבות יש לפנות לסוכנות הביטוח בטל. *9001 חברת שופר ניוז פועלת ותמשיך לפעול למען רווחת הציבור.

המחיר המדויק ייקבע בהתאם לגיל.

התנאים המלאים והמחייבים הינם אלה המפורטים בתנאי הפוליסה ו/או כתב השירות.

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בכרמיאל

שו"ת חברותא

כספים המיועדים לצרכי ת"ת, אם מותר לשנותם ולתתם לצרכי חולה שיש בו סכנה?

שאלה: כספים המיועדים לצרכי ת"ת, אם מותר לשנותם ולתתם לצרכי חולה שיש בו סכנה?

[ומתי מרדכי היהודי נחשב יותר גדול; לפני הצלת הנפשות, או לאחריו? ומי שמזדמן לו הצלת נפשות על חשבון תלמוד תורה ולאחר לא נזדמן מי יותר גדול?] [ציץ אליעזר' ח"ט סימן יז פרק ז

תשובה: א. הנה כיוצא בזה מצינו בטור יו"ד סי' רנ"א שמביא בשם אביו הרא"ש; שהשיב שיכולין לשנות אפילו מת"ת לצורך פשיטים להגמון בכל שנה, לפי שהוא הצלת נפשות, שאם לא יתפשרו עמו, יש כמה עניים שאין להם ליתן ויכום ויפשיטום ערומים. דכיון שיש בו הצלת נפשות הוא קודם.

ועפ"י ז' נפסק גס ביו"ד שם בסעי' י"ד **וז"ל**; יכולים לשנות אפי' מתלמוד תורה, לצורך שלשים פשיטים להגמון בכל שנה. לפי שהיא הצלת נפשות, שאם לא יתפשרו עמו יש כמה עניים שאין להם ליתן ויכום ויפשיטום ערומים. עכ"ל.

וא"כ נלמד מזה דה"ה לנידוננו דמותר לשנות ולקחת הכסף המיועד לת"ת ולתתו עבור צרכי החולה שיש בו (=שיש בו סכנה). והגם דבשם היה הדבר עבור הצלת רבים, אבל בפיקוח נפש אין הבדל בין רבים ליחיד. **וכשאמרו** (ב'יומא' ד פ"ב); **ד'אין לך דבר העומד מפני פיקוח נפש'**. לא הבדילו בזה בין רבים ליחיד. **והרי אמרו**; **ד'כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא'** (סנהדרין' לז). **ובצד** מה אפשר ללמוד זה משם עוד בק"ו כי שם לא תוארה העובדא כפיקוח נפש ממש, אלא הפחד היה שיכו את העניים ויפשיטום ערומים, ובכל זאת החשיבו כבר גם זה כהצלת נפשות מחשש תוצאות שיכול לצמוח מזה והתירו לשנות לצורך כך אפי' מת"ת] גם י"ל שהפירוש של הצלת נפשות האמור כאן, **היינו**: שלא ימסרו נפשות ישראל ביד עכו"ם ר"ל שלא תהא להם שליטה על גופותיהם אע"פ שאין ממש סכנה בזה, ובדומה לזה ציינו שאמרו כן בע"ז ד' כ"ז ע"א וברש"י שם

עיי"ש], וא"כ מינה דמכש"כ שיש להתיר לשנות מת"ת עבור פקו"נ ממש, **דהיינו**; עבור צרכי חשיב"ס (חולה שיש בו סכנה) לתשלום עבור רופאים שיטפלו בהצלתו ועבור קניית רפואות ולכל הנצרך לו.

ב. אמנם ב'פרישה' מתמה על פסקו של הרא"ש בשם רבו, דהלא מסקינן בספ"ק ד'מגילה' **'גדול ת"ת יותר מהצלת נפשות'**. אבל כותב לתרץ ע"ז ב' תירוצים; אחד ב'פרישה' שם והשני ב'דרישה'. ב'פרישה' מתרץ דהתם מיירי שיש אחרים שיכולים להציל הנפשות ולכן אע"פ שהיא מצוה גדולה מי שמקדים להציל נפשות, מ"מ ת"ת קודם, והאיל שיש אחרים שיכולין להציל הנפשות. ב'דרישה' כותב לתרץ בעוד גוונא, דהתם מיירי בענין שאין יכול לקיים שניהן אז ת"ת קודם, אבל הכא מיירי בענין שאף שיתנו ממנו להגמון מ"מ ישאר לסיפוק ת"ת אלא שלא יהיה כ"כ בריוח ובענין זה אמר; כיון שיש הצלת נפשות הוא קודם ע"ש. וגם לפי תירוציו אלה יוצא שלמעשה אפשר להתיר בנידוננו לשנות הכסף המיועד לת"ת לצרכי חולה שיש בו סכנה כי ברובא דרובא גם כשיוציא הכסף לחשיב"ס ישאר עדנה לסיפוק ת"ת והרי אפי' כשלא ישאר כ"כ בריוח ג"כ סובר ה'דרישה' שבכה"ג הצלת נפשות קודם. וכמו"כ עפ"י רוב קשה הדבר בנידוננו לחשוב על מחשבה זאת שיש אחרים שיכולים לתת עבור ההצלה של החשיב"ס, דיתכן דכל דחיית זמן בזה יסכנו ויסכנו את המצב של החולה.

ג. ועוד זאת; הב"ח בטור שם מביא ג"כ זאת התימה בשם המהרש"ל וכותב לדחותה דאינה קושיא כלל, דהתם לא קאמר אלא דגדול הוא העוסק בתורה להחשיבו ולהקדימו יותר ממי שעוסק בהצלת הנפשות, דאיננו חשוב כמו העוסק בתלמוד תורה, אבל להוציא ממון להצלת נפשות, פשיטא הוא דקודם להוצאת לתלמוד תורה! דאין לך דבר שעומד בפני פיקוח נפש ד'**נחיי נְהָם**' (ויקרא' יח) **ולא שימות בהם'** ומסיים בלשון 'ופשוט הוא'. **ומבלי להזכיר את הב"ח**, כותב לתרץ

נמי בדרך זאת גם הט"ז ביו"ד סק"ה וביותר הסבר **והוא**: דודאי אין לך דבר עומד בפני פיקוח נפש, אלא דהתם אומר; דיותר יש זכות למי שזוכה לעסוק בתורה ולא בא לידו הצלת נפשות ועל ידי כך צריך לבטל תלמוד תורה ולעסוק בהצלת נפש ויליף לה ממרדכי בלשן שתחילה שלא בא לידו עסק של הצלת נפשות היה חשוב בעיני חכמים יותר ממה שאחר כך בא לידו המצוה של הצלת נפשות והוצרך לבטל תורה כדאיאתא שם שלא מנאו אותו חכמים כמו תחלה וכו'. ועד כדי כך פשוט הדבר להט"ז שפקו"נ קודם עד שמסיים בתימא על בעל ה'דרישה' שתירץ דאם הוא בענין שאין יכול לקיים שניהם אז ת"ת קודם כי זה ודאי אינו עיי"ש.

ודבריהם של הב"ח ברורים ופשוטים והאחד משלים את משנהו ועל פיהם יקום דבר ד' זו הלכה שבדאי מותר לשנות מעות העומדים לצרכי ת"ת ולתתם עבור פיקו"נ והצלת נפשות.

ובקשר לביאור דברי הט"ז בכונת הגמ' ב'מגילה' ברצוני להוסיף על כך מה שמצאתי ב'כתב סופר' ז"ל עה"ת בפ' 'קרח' שמביא בשם אביו ה'חתם סופר' ז"ל שהיה רגיל לפרש דברי הגמ' ב'מגילה' שלא תיקשי דלמה פירשו ממנו מקצת סנהדרין? הא הוצרך לבטל מד"ת כדי להציל כלל ישראל, בכזאת בודאי למי שנסתייע הצלת נפשות צריך להניח דברי תורה מ"מ מלמעלה בוררים מי שאין תורתו חשובה כ"כ שהוא יבטל מתלמודו וראו הסנהדרין כי ע"כ תורתו אינה חשובה כמו היושבים לאחריו ולכן פירשו ממנו מקצת ועשו אותו חמישי לסנהדרין עיי"ש. והוא פירוש נפלא, ובחלקו הוא כלול גם בביאורו של הט"ז הנ"ל.

ולפענ"ד היה נראה לומר דבפקו"נ ממש בכגון נידוננו בודאי יודה גם הפו"ד שיש להעדיף הפקו"נ על הת"ת בהיות ואין לך דבר שעומד בפני פקו"נ, וזה שמתנה הפו"ד בתירוציו תנאים על כך, באם יש אחרים שיכולים להציל, או באם יכול לקיים שניהם, הוא מפני שבנידון הרא"ש

המשך בעמ' 7 <<<

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר במעלות

דירת חודש

תקציר התשובה:

אם מספר הנפשות של לוי, הן כמו מספר הנפשות של ראובן, אזי לוי פטור מלשלם לשמעון שכר עבור השבת. ואם מספר הנפשות של לוי, גדול ממספר הנפשות של שמעון חייב לשלם שכר דירה כמו שמקובל באותו מקום לשמעון. וכ"ז דוקא אם מקובל באותו מקום לקבל דמי שכירות עבור שבת.

כזה דעה וקדש

JERUSALEM WINERY

"יקב ירושלים - אני בעצמי ביקרתי שמה. איזה יין משובח. הכל על פי דיני תורה.

כל מיני חומרות יש שם. כל הפועלים כולם ראי שמיים כשרים, אין בהם מוחלל שבת אחד...

לכן תקנו רק יקב ירושלים שיש עליו חותמת 'בהשגחת בד"צ בית יוסף'

מתוך שיעורו השבועי של מון גדול ישראל חז"ל הרב עבדיה ויקס שליט"א בנושא ארבע מוסות לילי הסדר מועד"ק מרשת מצודת התשס"ח

מלשמה"ת
בד"צ "בית יוסף"
בגשראות פתח היראש"י
התאון רבי עובדיה ויקס שליט"א

צילם: שאקו לרר

יקב ירושלים, רח' התוצרת 71, א.ת. עשרות ירושלים ■ להשיג ברשתות המוכחות ■ סוקד חומת ארזי: 050-4153000

➤➤➤ המשך מעמ' 6

המדובר, לא על פיקוח נפש ממש כי אם על הצלת נפשות מעיניניים של מכות והפשטתם ערומים דברים שיכולים לסבב סבל נפשי וגופני וכדומה, וכפי שכבר דייקנו על כך בתחילת דברינו, אבל כשלפנינו מצטייר מצב של פיקו"נ ממש בכעין נידוננו בחשיב"ס אזי גם הפרו"ד יודה שבודאי יש להקדים הפיקו"נ על הת"ת ובכך תתרוץ התימא הנ"ל שנשאר בזה הט"ז בדבריו על תירוצו של ה'דרישה'.

ה. ולפי דברי האמורים יתרוץ ג"כ מה שראיתי בספר 'פרי האדמה' ח"ד פ"א מת"ת ה"א שמביא בשם ספר 'בני דוד' שכתב על קושיית הרש"ל שהוא תימא שימנע מלהציל נפש בשביל ת"ת דודאי הצלת נפשות קודם! והבעל 'פרי האדמה' מוסיף ע"ז דיש עוד לתמוה על רש"ל דאעיקרא קושיא ליתא שהרי התם במרדכי ביטל ת"ת משום שמא יארע איזה דבר של הצלת נפשות ובוזה ודאי על הספק ת"ת קודם אבל בנתונים לסכנה עתה ודאי הצלת נפשות קודם. עיי"ש.

אבל לפי הנ"ל אין מקום גם לתמיהות אלה, כי במקום הצלה מפקו"נ ממש, גם הרש"ל יודה דודאי פיקו"נ קודם ואסור למנוע להציל את הנפש בגלל טענה שהכסף מיועד לת"ת. ודק מפני שהמדובר ברא"ש הוא לא בפיקו"נ ממש וכנ"ל, לכן סבר הרש"ל הדבר לתימא לדחות צורך ת"ת עבור כן.

ואולם אע"פ שאין זה פיקו"נ ממש במובנו הפשוט, בכל זאת בהיות שהצלת נפשות מעיניניים וכדומה יש כאן מיהת לכן תירץ הפרו"ד מה שתירץ בחילוקים שונים והב"ח והט"ז סברו שגם בכה"ג מכיון שהדבר מגביל מיהת בהצלת נפש לכן גם זה דוחה ת"ת ויש לשנות ולתת הכסף עבור כן.

היוצא לנו: שעל כגון נידוננו יש לומר שכולם מודים דמותר לשנות ולתת הכסף עבור מאמצי הצלה של החולה שיב"ס (=שיש בו סכנה). ■

הרב זכריה יצחק שליט"א

קריאה בתימנית

מגילת אסתר ב-10 ש"יח בלבד

ניתן להשיג במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק 03-6777779

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר ביערה

התקליטור העולמי

לאור הצמאון הרב,

הוחלט לכסות את כל בתי האב בישראל

1,750,000 ^{DVD} שיחולקו חינם

ניתן לרכוש מנית זכות בסך 4000 ש"ח בלבד!

להתחלת המבצע אפשרות עד 10 תשלומים

הדיסק כולל בתוכו:

כל ספרי חברותא של הרה"ג יעקב שולביץ שליט"א פרוש ל'תלמוד בבלי'.
כל ספרי הרה"ג אברהם חיים עדס שליט"א: ארבעת המינים, דיני רפואה
בשבת, שמיטה, חנוכה, שבת בתפארתה, דיני דרבנן, פאת זקנך ועוד...
עם ציורים ופוסטרים.

כל ספריו של הרה"ג יעקב לוגסי שליט"א: ברומו של עולם 10 כרכים, עמלנו,
אגרת לבת ישראל, נפשי בשאלתי, ישראל סגולתו, ואני תפילתי, מלמדים,
מראות, משפט, מלאכת ה', בעקבתא דמשיחא, שערי פרנסה...
כל ספרי הרה"ג משה אבגי שליט"א סדרת 'חכמת המצפון' כולל מועדים.
וכל ספרי הכשרות של הרה"ג מרדכי עזרן שליט"א.

בנוסף הספרים: משניות, רמב"ם, טור, שלחן ערוך וחסד לאברהם.

עם סרטי DVD של הרה"ג אמנון יצחק שליט"א והספרים:

עולם התשובה, העיתונאי, הרצל והציונות ועוד.

לתרומות

צלצלו

03-6777779